

Asia: VN/15547/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kantanne ajokorttilausuntojen rajaamisesta pois julkisesta perusterveydenhuollosta

Ei kantaa.

Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen vaikutuksista (jakso 4.2)? Onko lakiehdotuksella jotain sellaisia vaikutuksia, joita ei esitysluonnoksessa vielä ole otettu huomioon?

Näkövammaisten liitto esittää harkittavaksi, olisiko sosiaalihuoltolain 50 §:n korjaamisen vaikutuksista asiakkaan oikeusturvaan sekä päätöksenteon puolueettomuuden ja esteettömyyden turvaamiseen aiheellista kirjata jotain esimerkiksi vaikutusarviointeihin.

Korjauksen jälkeen sosiaalihuoltolain 50 § on seuraava:

"Edellä 45 ja 46 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua hyvinvointialueen toimielimeltä noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään."

Nykyisen vammaispalvelulain (380/1987) 17 §:ssä säädetään seuraavasti:

"Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä sosiaalihuoltolain (1301/2014) 6 luvussa säädetään."

Tähän nyt tehtävä korjaus tuo toivotun ja tarpeellisen muutoksen.

Sen sijaan uuden vammaispalvelulain (675/2023) 35 §:ssä säädetään oikaisuvaatimuksesta vain seuraavasti:

"Tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimukseen sovelletaan, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään."

On huomattava, että hallintolaissa säädetään vain menettelyllisistä seikoista eikä oikaisuvaatimuksen käsittelijästä muuna kuin yleisesti viranomaisena. Näkövammaisten liitto pyytää

tarkastelemaan, onko vammaispalvelulainsäädännön käytännön soveltamisessa pelkkä viittaus hallintolakiin riittävä, vai olisiko perusteltua lisätä uuden vammaispalvelulain 35 §:ään viittaus myös sosiaalihuoltolain 50 §:ään.

Näkövammaisten liitto perustelee pyyntöään sillä, että uuden vammaispalvelulain soveltajalle voi olla liian pitkä ketju seurata, että sosiaalihuoltolain 50 §:ssä mainitut sosiaalihuoltolain 45 §:ssä ja 46 §:ssä tarkoitetut päätökset pitävät sosiaalihuoltolain 14 § 3 momentin mukaan sisällään myös vammaispalvelulain mukaiset päätökset, ja että sen vuoksi tulee noudattaa myös sosiaalihuoltolain 50 §:ää, vaikka siihen ei ole nimenomaisesti viitattu. Tässä on riskinä, että vammaispalveluihin liittyvät oikaisuvaatimukset käsitellään toisin kuin sosiaalihuoltolain 50 §:ssä säädetään. Näkövammaisten liitto on huolestunut tämän riskin konkretisoitumisesta, kun uusi vammaispalvelulaki tulee voimaan.

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä perusterveydenhuollossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista perusterveydenhuollossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

-

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä erikoissairaanhoidossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista erikoissairaanhoidossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

-

Kysymys suunnattu yksityisille lääkäriasemille: Teillä laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä vuosittain?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii lääkärin tehokasta työaikaa?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii sairaanhoitajan tehokasta työaikaa?

-

Muita huomioita esitysluonnoksesta?

Näkövammaisten liitto pitää erinomaisena esitettävää sosiaalihuoltolain oikaisuvaatimusta koskevan 50 §:n korjaamista. Pykälää ehdotetaan korjattavaksi siten, että sosiaalihuoltolain 45§:n ja 46 §:n nojalla annettuihin päätöksiin tehtävät oikaisuvaatimukset käsiteltäisiin aina hyvinvointialueen toimielimessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä lakiin jäi virhe, joka mahdollisti tilanteen, jossa oikaisuvaatimuksen käsitteli yksittäinen viranhaltija. Tällainen käytäntö on Näkövammaisten liiton tietojen mukaan ainakin kahdella hyvinvointialueella.

Sosiaalihuoltolain 50 §:n korjaaminen on perusteltua asiakkaan oikeusturvan kannalta. Lainsäädännön ei tule mahdollistaa tilannetta, jossa esimerkiksi näkövammaisen ihmisen saamaan kielteiseen vammaispalvelupäätökseen tehdyn oikaisuvaatimuksen käsittelee yksittäinen viranhaltija. Tämä viranhaltija voi olla jopa sama, joka on tehnyt kielteisen päätöksen. Asiakkaan oikeusturvan kannalta oikaisuvaatimukset on ehdottomasti käsiteltävä hyvinvointialueen toimielimessä.

Lisätietoja

juristi Taina Kölhi, taina.kolhi@nakovammaistenliitto.fi

järjestöjohtaja Sari Kokko, sari.kokko@nakovammaistenliitto.fi

Näkövammaisten liitto ry

Jukka Tahvanainen

toimitusjohtaja

Sari Kokko

järjestöjohtaja

Kokko Sari
Näkövammaisten liitto ry